

POMOC OBETIAM

- trestných činov -

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
v každom krajskom meste vytvorilo
informačné kancelárie pre obeť trestných činov

V ktorých mestách nás nájdete?

Ak sa cítite byť obeťou, sú Vám **BEZPLATNE** a **DISKRÉTNE** poskytnuté základné informácie a usmernenie a sprostredkovaná odborná pomoc v oblasti:

- psychologického poradenstva
- sociálneho poradenstva
- právnej podpory a usmernenia.

Medzi **ZÁKLADNÉ VYBRANÉ PRÁVA** obeť patrí aj:

- právo byť vypočutý,
- právo, aby sa s Vami zaobchádzalo s úctou, rešpektom a citlivo,
- právo na odbornú pomoc,
- právo na informácie v zrozumiteľnej forme,
- právo na odškodnenie.

Usmerníme Vás ako postupovať pri ochrane svojich práv a na koho sa obrátiť.

www.prevenciakriminality.sk

DOMÁCE NÁSILIE

Je na Vás páchané **domáce násilie**?

Poznáte niekoho, kto zažíva domáce násilie?

Hľadáte pomoc Vy alebo **poznáte niekoho**,
kto potrebuje pomoc, z dôvodu ohrozenia
domácim násilím?

Domáce násilie

má mnoho podôb

Môže sa prejavovať formou urážok alebo mať podobu opakujúceho sa fyzického, sexuálneho, ekonomického a/alebo psychického násillia.

Násillie je páchané nielen na ženách, ale aj na mužoch, deťoch či senioroch a predstavuje vážne porušenie hraníc vo vzťahoch.

Keď sa vyskytuje v rodine, je veľmi náročné naň dôsledne reagovať a ukončiť ho.

V tomto informačnom materiáli nájdete informácie, ktoré Vám môžu pomôcť v prípade, ak sa Vás téma domáceho násillia bezprostredne dotýka. Nájdete v ňom odpovede na základné otázky, aj informácie o tom, aké sú Vaše možnosti v prípade, že bol na Vás alebo Vašej blízkej osobe spáchaný trestný čin. Zároveň v ňom nájdete dôležité kontakty a rady, ktoré Vám môžu pomôcť rozhodnúť sa ako ďalej konať. Na tomto mieste sme tému domáceho násillia pre Vás spracovali zo všeobecného hľadiska a zámerom spracovania je poskytnúť prvotný prehľad a užitočné informácie. Preto by sme Vás radi povzbudili k tomu, aby ste nás oslovili s cieľom bezplatnej osobnej konzultácie. V rámci osobného kontaktu Vám poskytneme základné informácie „šité na mieru“, ktoré budú zodpovedať Vaším individuálnym potrebám a požiadavkám.

Ministerstvo vnútra SR v spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstvom spravodlivosti SR, za súčinnosti odborníkov zo samosprávy a mimovládneho sektora, spoločne ponúkajú pomoc obetiam domáceho násillia aj prostredníctvom **informačných kancelárií pre obete trestných činov** (ďalej len „informačná kancelária“).

Pracovníci informačnej kancelárie Vám poskytnú bezplatné konzultácie a spoločne s Vami identifikujú Vaše potreby a nasmerujú Vás na organizácie poskytujúce služby pre obeť domáceho násillia.

odbor prevencie kriminality
kancelárie ministra vnútra SR

Kedy ide o domáce násilie?

Domáce násilie predstavuje situáciu, kedy osoba presadzuje svoje záujmy s použitím násilia, zneužitím svojej moci, obmedzovaním práv, a to vo vzťahu k jej rodinným príslušníkom, partnerovi, manželovi, bývalému manželovi alebo bývalému partnerovi bez ohľadu na to, či s touto osobou alebo osobami žije alebo žila v spoločnej domácnosti.

Nižšie uvádzané prejavy domáceho násillia majú trestnoprávne následky a je možné ich oznámiť polícii. Ak by aj nešlo o trestný čin, neznamená to, že právny poriadok dané správanie toleruje.

Správanie môže totiž vykazovať aj znaky priestupku.

Aké sú formy a prejavy domáceho násillia?

→ Fyzické násillie

predstavuje situáciu, kedy je osoba vystavená akémukoľvek fyzickému útoku s následkom spôsobenia bolesti alebo poníženia; prejavom fyzického násillia je napríklad sácanie, hádzanie, fackovanie, kopanie, udieranie, ťahanie vlasov, škrtenie, dusenie, popálenie, bodnutia, bitie rôznymi predmetmi a pod.

→ Sexuálne násillie

príkladom sexuálneho násillia je obťažovanie, vynucovanie sexu, nútenie k rôznym sexuálnym praktikám, s ktorými osoba nesúhlasí a pod.

→ Ekonomické násillie

je charakteristické zneužívaním moci pri disponovaní finančnými prostriedkami – peniazmi; prejavuje sa obmedzovaním alebo vyčleňovaním peňazí, zabraňovaním prístupu k vlastnému zárobku, vymáhaním peňazí, nútením k braniu si pôžičiek, úverov, leasingov a pod.

→ Psychické násillie

forma násillia, ktorá je systematická, premyslená a osoba, na ktorej je páchaná, si ju spočiatku nemusí uvedomovať; ide o útoky na psychické zdravie osoby; medzi prejavy psychického násillia patrí poučovanie, kritizovanie,

obviňovanie, urážky a vulgárne nadávky, obmedzovanie kontaktov, žiarlivosť, ponižovanie, izolácia, kontrola, zabraňovanie hľadania si práce, zastrašovanie, zľahčovanie, vyhrážanie sa obeti a ostatným členom jej rodiny ublížením alebo zabitím, vyhrážanie sa samovraždou a iné zastrašovanie; v prípade seniorov sa môžeme stretnúť aj s nátlakom na prepis bytu, domu, darovaním majetku a pod.

→ Sociálne násillie

zámerom je osobu izolovať od kontaktu s ľuďmi, ktorí by pre ňu mohli predstavovať zdroj opory a pomoci alebo od vonkajšieho sveta; prejavom je zamykanie v byte, dome, bránenie kontaktu s rodinou, priateľmi a pod.

U cieľovej skupiny seniorov sa v súvislosti s domácim násillím môžeme stretnúť aj s jeho **nasledovnými formami a prejavmi:**

→ Zanedbanie starostlivosti

(prejavuje sa nezabezpečením primeraných potrieb, služieb ani bezpečnosti, čo spôsobuje poruchy výživy, hydratácie, prechladnutie, hnisajúce rany, dekubity, zanedbaný odev a bývanie, nezabezpečenie potrebných zdravotných pomôcok a i.);

→ Nežiaduce formy ošetrovania

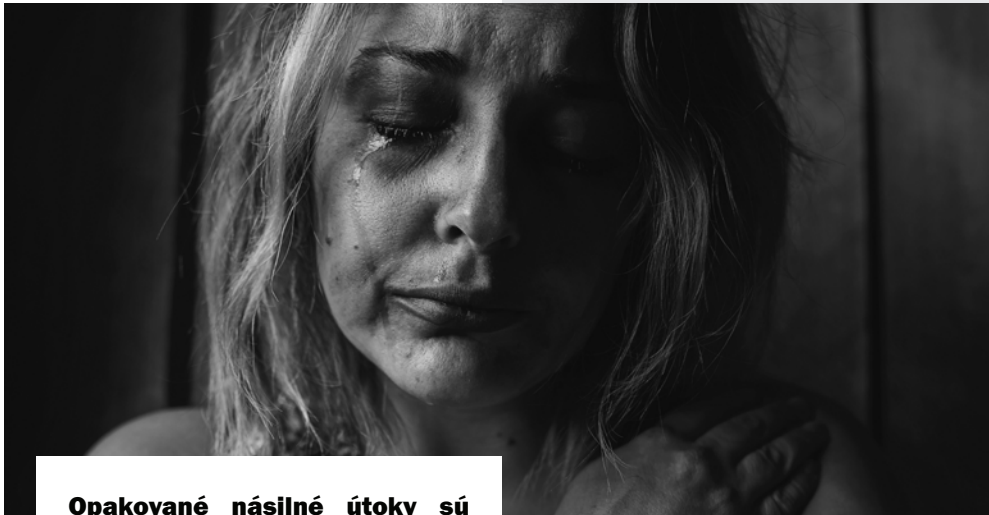
(neprimeraná starostlivosť, nedostatočná medicínska starostlivosť, odopieranie zabezpečenia opatrovateľskej služby, odmietanie domácej starostlivosti, odmietanie zabezpečenia návštevy lekára a i.);

→ Poskytovanie nadmerných dávok psychofarmák

(podávanie nadmerných dávok omamujúcich a utlmujúcich liekov, čo má vážny vplyv na zdravotný stav staršieho človeka a následne aj na jeho fyzickú kondíciu a mobilitu).

Aké sú následky domáceho násillia?

Opakované násilné útoky sú pre obeť urážlivé a znižujúce jej ľudskú dôstojnosť, zvyčajne sú namierené na sebadôveru osoby zažívajúcej domáce násillie, na jej schopnosť samostatne sa rozhodovať a konať.

V dôsledku neustáleho ponižovania sa osoba môže cítiť menejcenná alebo bezcenná, slabá na to, aby vlastnými silami ovplyvnila a prevzala kontrolu nad svojou situáciou a dokázala sa v takejto situácii voči útočníkovi ochrániť. Aj keď sa spočiatku snaží násilníkovi ustúpiť, napríklad tým, že sa podriadi jeho požiadavkám, aby sa vyhla konfliktu, v priebehu času sa situácia zvyčajne zhoršuje, útoky zo strany násilníka sú častejšie, vyvo-

lané už aj malými podnetmi. I keď spočiatku násilník prejavuje ľútosť, ospravedlňuje sa a sľubuje zmenu, jeho sľuby o zmene sú čoraz zriedkavejšie, až sa úplne vytratia.

Domáce násillie charakterizuje prevaha moci zo strany násilníckej osoby, no aj skrytosť násillia či jeho cyklickosť a eskalácia (*stupňovanie násillia*). Situácia sa môže vyhrotiť natoľko, že v snahe chrániť seba a/alebo deti aj osoba zažívajúca násillie prekročí hranice.

Jediným východiskom z celej situácie je ukončiť túto „špirálu“ násillia a konať s cieľom zabezpečenia si ochrany a ochrany svojich detí.

Aké sú Vaše možnosti, ak Vy alebo Váš blízky zažívate domáce násillie?

- Vytvorte si „**bezpečnostný plán**“, inými slovami, zabezpečte si ochranu a pomoc. Ak máte susedov, ktorým dôverujete, požiadajte ich o privolanie polície v prípade, ak budú počuť hádky. Majte pripravené a uschované núdzové čísla 158 (*polícia*) a 112 (*integrovateľný záchranný systém*); premyslite/zabezpečte si únikové cesty v prípade hroziaceho útoku; majte pripravenú zbalenú tašku s najpotrebnejšími vecami a dokladmi a zároveň aj s dokladmi svojich detí (*rodné listy, kartičky poistenca,...*) a pod.
- **Zhromažďujte dôkazy** - spíšte si záznam o jednotlivých násilných útokoch a o tom, kedy k nim došlo. S cieľom vlastnej ochrany informujte o celej situácii osoby, ktorým dôverujete - susedov, priateľov, kolegov v práci, prípadne odborníkov vo Vašom okolí - napr. všeobecný lekár, sociálny pracovník, a pod. Odkladajte si na bezpečné miesto lekárske správy z vyšetrení, ktoré potvrdzujú poranenia a stopy po násillí.

Toto sú dva najdôležitejšie body aj v prípade, ak ste sa ešte neodhodlali situáciu riešiť odchodom od násilníckej osoby a podaním trestného oznámenia.

Postupne možno zmeníte názor, podáte trestné oznámenie a vyššie uvedené Vám pomôže v ďalšom riešení situácie.

Ak ste sa rozhodli riešiť svoju situáciu **privolaním polície**, polícia má nasledujúce možnosti:

- Násilný útok alebo obavy o život (napr. z dôvodu vyhrážania sa) je možné ohlásiť **privolaním polície na bezplatnom telefónnom čísle 158**. Privolaná polícia môže násilníka vykázať z obydlija (aj v čase jeho neprítomnosti), a to na dobu **10 dní**. Vykázaná osoba je následne povinná nepribližovať sa k Vám na vzdialenosť **menšiu ako 10 metrov**.
- Túto lehotu je možné predĺžiť, a to tým, že **do desiatich dní** od vykázania podáte **návrh na súd na nariadenie neodkladného opatrenia**. Neodkladným opatrením súd zakáže násilníckej

Neodkladné opatrenie
(predtým zaužívaný pojem predbežné opatrenie)
je možné využiť vtedy, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo to vyžaduje verejný záujem.

osobe vstupovať do spoločného obydlija a užívať ho, zakáže mu kontaktovať Vás akýmkoľvek spôsobom a približovať sa k Vám na vzdialenosť menšiu ako 10 metrov.

- V prípade, že násilnícka osoba tento zákaz poruší, informujte o tom políciu. Násilník tak bude za porušenie zákazu potrestaný formou uloženia pokuty alebo pri opakovanom porušení zákazu napríklad aj odňatím slobody.

Ako postupovať v prípade, **že máte deti?**

- Ak máte deti, považujte nad podaním **návrhu spolu s neodkladným opatrením na súd** na ich zverenie do osobnej starostlivosti. O celej situácii informujte aj orgán/oddelenie sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately v mieste trvalého alebo obvyklého pobytu dieťaťa. Ak si neviete rady s návrhom, môžete kontaktovať Centrum právnej pomoci, ktoré Vám s tým pomôže. **Centrum právnej pomoci** síce má hranice na výšku príjmu,

avšak ak príjmy preyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Finančná účasť predstavuje sumu v rozsahu 20 % z odmeny advokáta, čo je 26 € alebo 40 €.

- Kontakty na jednotlivé oddelenia sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately a centrá právnej pomoci v rámci Slovenska nájdete na stránke Prevencia kriminality <https://prevenciakriminality.sk/>

Čo v prípade, ak je **násilie namierené voči deťom**, pričom už bolo civilným súdom rozhodnuté o **úprave styku k maloletým deťom?**

- **Podajte trestné oznámenie.**

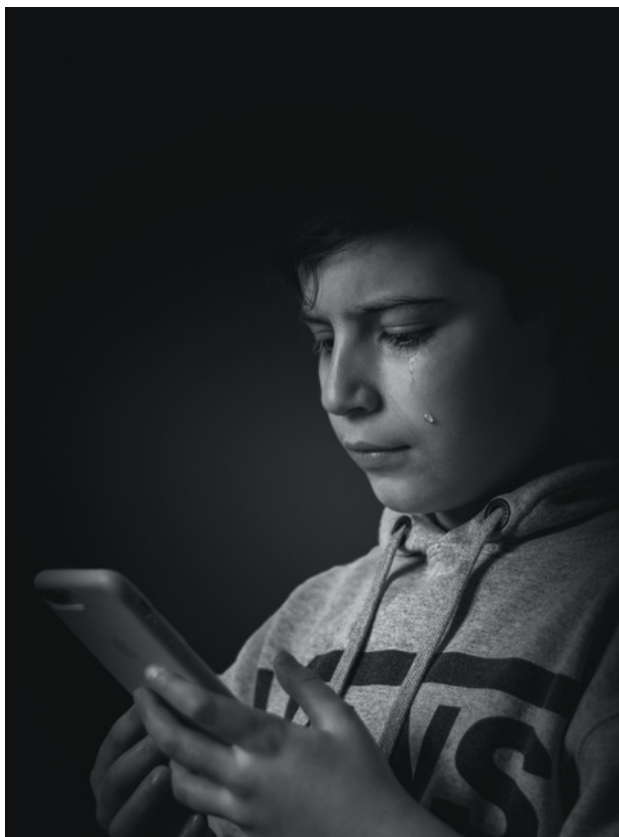
- **Ak je násilník obvinený z domáceho násillia k deťom** a bol mu súdom v trestnom konaní (ešte aj pred odsudzujúcim rozsudkom, ktorým sa páchatel odsudzuje za trestný čin a ukladá sa mu trest) uložený zákaz styku s určitými osobami alebo zákaz úmyselne sa priblížiť k určitej osobe na vzdialenosť **menšiu ako 5 metrov**, zo zákona sa nevykonávajú rozhodnutia súdu vydané v civilnom procese o styku. V tomto prípade nie Vy, ale trestný súd je povinný informovať civilný (poručenský) súd, ktorý vydal rozhodnutie o úprave styku v civilnom procese.

- **Dočasné ubytovanie a útočisko** Vám aj vašim deťom dokážu poskytnúť krízové centrá, zariadenia núdzového bývania, prípadne útulky pre matky alebo rodičov s deťmi. Seniorom dokážu starostlivosť zabezpečiť aj zariadenia sociálnych služieb. Zoznam kontaktov na pomáhajúce organizácie a inštitúcie nájdete na vyššie uvedenej stránke Prevencie kriminality, prípadne aj na stránke **Ministerstva spavodlivosti SR** (subjekty poskytujúce pomoc obetiam trestných činov) a **Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny** (Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb).
- V prípade potreby špecializovaného poradenstva môžete kontaktovať aj **národnú linku pre ženy zažívajúce násillie** na telefónnom čísle **0800 212 212**, prípadne ak ste osoba vo vyššom veku, môžete kontaktovať špecializovanú **národnú Senior linku** na telefónnom čísle **0800 172 500**, ktorá je určená na poskytovanie bezplatného poradenstva a pomoci starším občanom v rizikových životných situáciách a pri ochrane ich práv.

Ak ste sa rozhodli riešiť svoju situáciu...

V tejto situácii nie ste sami a radi Vám pomôžeme, zložitú a náročnú situáciu nemusíte riešiť bez pomoci. S dôverou sa môžete obrátiť na pracovníkov informačnej kancelárie, ktorí Vám poskytnú potrebné informácie a oporu.

Môžete s nimi o celej situácii komunikovať a spoločne s nimi zvážiť všetky možné alebo ďalšie kroky.

Čo sú informačné kancelárie a kde sa nachádzajú?

Informačné kancelárie sú zriadené Ministerstvom vnútra SR, prostredníctvom odboru prevencie kriminality kancelárie ministra vnútra SR a nachádzajú sa na okresných úradoch/klientských centrách v každom krajskom meste.

Úlohou informačných kancelárií je poskytovať obetiam a potenciálnym obetiam trestných činov **bezplatne** a **diskrétno**:

- základné informácie o právach obetí trestných činov a o postupoch v trestnom konaní;
- pomoc pri orientácii v možnostiach riešenia situácie súvisiacej s trestným činom a jeho následkami;
- sprostredkovanie služieb a konzultácií s odborníkmi v oblasti právneho usmernenia a podpory, psychologického a sociálneho poradenstva;
- nasmerovanie na špecializované subjekty, ktoré poskytujú nadväznú odbornú pomoc.

Kontakty

Pracovníkov informačných kancelárií zastihnete v čase úradných hodín pondelok až štvrtok od **8:00** do **15:00 hod.** a v piatok v čase od **8:00** do **14:00 hod.**, prípadne ich môžete kontaktovať aj prostredníctvom všeobecnej e-mailovej adresy **pomocobetiam@minv.sk**.

Ak ste sa stali obeťou alebo svedkom násillia, môže byť pre vás náročné rozprávať o tom, čo ste prežili. Preto sme zriadili **on-line chatovú poradňu** s cieľom poskytovania bezplatných on-line konzultácií, čo Vám zaručí istú mieru anonymity a pocitu bezpečia. Konzultácie formou on-line chatovej poradne sú dostupné na stránke v pravom spodnom rohu.

Ak máte záujem o osobnú konzultáciu, prosíme Vás o dohodnutie si termínu, aby sme si pre Vás mohli vyčleniť dostatok času a priestoru.

Informačná kancelária pre obeť trestných činov

- Banská Bystrica**
Štefánikovo nábrežie 7, 974 01 B. Bystrica
Tel. č.: **0961/605 790**
 - Bratislava**
Tomášikova 46, 831 03 Bratislava
Tel. č.: **0961/046 014**
 - Trnava**
Kollárova 8, 917 01 Trnava
Tel. č.: **033/556 47 09**
 - Nitra**
Štefánikova trieda 69, 949 01 Nitra
Tel. č.: **037/654 93 24**
 - Trenčín**
Hviezdoslavova 3, 911 01 Trenčín
Tel. č.: **032/741 12 50**
 - Žilina**
Janka Kráľa 4, 010 01 Žilina
Tel. č.: **041/511 74 25**
 - Prešov**
Námestie mieru 3, 080 01 Prešov
Tel. č.: **051/708 24 58**
 - Košice**
Komenského 52, 040 01 Košice
Tel. č.: **055/600 14 45**
- Všetky informácie a kontakty sú dostupné na webe **<https://prevenciakriminality.sk/>**
- Aktuálne informácie pravidelne zverejňujeme aj na Facebooku **Prevencia kriminality.**